

УДК: 81.25

Доценко Олена Михайлівна
кандидат юридичних наук, доцент кафедри міжнародних
відносин, міжнародної інформації та безпеки
Харківський національний університет імені В. Н. Каразіна

СПОСОБИ АНГЛО-УКРАЇНСЬКОГО ПЕРЕКЛАДУ ТЕКСТІВ МІЖНАРОДНИХ ДОГОВОРІВ

Постановка проблеми. Наростання глобалізаційних процесів у сучасному світі зумовлює різке збільшення форм міжнародної комунікації на міждержавному рівні. В саме мова стає головним інструментом творення міжнародних договорів, які виконують регулятивну та нормотворчу функцію такої комунікації. Виходячи з цього, інтерес до питання еквівалентності та адекватності перекладу текстів міжнародних договорів зростає, що й зумовлює актуальність дослідження способів відтворення англійських текстів міжнародних договорів українською мовою та визначення найпоширеніших видів перекладацьких трансформацій, які використовуються задля вирішення зазначеного питання.

Аналіз останніх досліджень і публікацій дозволяє зазначити, що тим чи іншим особливостям міжнародних договорів як об'єктів лінгвістики та перекладознавства неодноразово приділялася увага науковців. Так, лексичні та граматичні особливості перекладу міжнародних документів досліджуються у роботах І. С. Орлової, О. В. Васильченко, І. А. Сидоренко, Л. О. Ярової; стилістичні особливості перекладу документів міжнародного права вивчаються в наукових працях В. Ю. Кизим, І. А. Рудь, В. О. Гуменяк, термінологічний підхід до аналізу міжнародної документації розкривається в дослідженнях Н. Є. Кащишина, О. В. Лося, С. Б. Христюк, структурні, семантичні та прагматичні особливості перекладу текстів міжнародних договорів розглядаються у дослідженнях О. Р. Заруми-Панських, В. Г. Згурської, Т. Осинцевої, Г. Б. Кучика та ін. Проте, незважаючи на важливість наведених

вище досліджень, слід **виділити, що низка невирішених раніше частин загальної проблеми**, зокрема питань, пов'язаних із способами перекладу англійських текстів міжнародних договорів українською мовою, залишаються відкритими.

Метою статті є виявити способи перекладу, які застосовуються для забезпечення еквівалентності відтворення англійських текстів міжнародних договорів українською мовою.

Виклад основного матеріалу. Специфіка перекладу, яка вирізняє його з-поміж інших видів діяльності, полягає у повноправній заміні тексту оригіналу текстом перекладу. Повна відповідність неможлива через втрати, що є неминучими під час перекладу, пов'язані з відмінностями культурних та історичних асоціацій, невідповідність окремих елементів змісту в мові оригіналу та перекладу, відмінність у граматичній побудові мови, стилістичних особливостях. Таким чином, для позначення характеру та взаємовідношення між вихідним текстом та текстом перекладу вживаються терміни «адекватність» та «еквівалентність». Проте, не можна залишити поза увагою позиції науковців про те, що в центрі адекватності перекладу – процес орієнтування на цільову або на вихідну аудиторію, а в центрі еквівалентності – результат співвідношення текстів оригіналу і перекладу, тобто коли ці два терміни вживаються поряд, адекватність, як правило, стосується більш вільного, менш абсолютного співвідношення текстів оригіналу та перекладу, ніж еквівалентність [7].

Як зазначає О. В. Шевцова, враховуючи те, що мова міжнародних договорів складається з лексичних, морфологічних, синтаксичних та семантичних засобів, які спрямовані на досягнення в мові чіткості та однозначності, оскільки їм притаманний стандартизований тип мовлення, клішованість, збереження імперативності, чіткості та точність викладу інформації, а синтаксичні особливості текстів, тобто тавтології та розгалужені складні речення при перекладі апріорі зберігають синтаксичний паралелізм та тема-рематичні зв'язки, доходимо висновку, що параметром

характеристики для визначення відношення оригінального тексту міжнародного договору до тексту перекладу буде саме феномен «еквівалентність», а головним завданням – відтворити зміст оригіналу на різних рівнях еквівалентності. Що стосується феномену «адекватність», то його першочерговою метою є виконати поставлене прагматичне завдання та відповісти вимозі смислової точності, що фактично дублює прагматичну еквівалентність за ієрархічними моделями еквівалентності, тому можна погодитися з авторкою, що вживання поняття «адекватність» в площині перекладу текстів міжнародних договорів є недоречним [7]. Таким чином, основним завданням англо-українського перекладу тексту міжнародних договорів є саме забезпечення його еквівалентності.

Слід зазначити, що належність тексту оригіналу до особливого функціонального стилю впливає на характер перекладацького процесу, а для текстів міжнародних договорів, у свою чергу, характерним є високий ступінь стандартизації та регламентації, що може вимагати від перекладача застосування особливих методів і прийомів. Оскільки кожне слово, кожна граматична форма, кожна синтаксична конструкція несуть своє власне смислове навантаження, то якщо перекладачу не вдасться передати його, то будуть порушені вимоги щодо еквівалентності перекладу, що, у свою чергу, призведе до порушення норм офіційності та стереотипності такої документації, й врешті-решт – такий документ не буде мати жодної юридичної сили. Лексичні граматичні, стилістично-синтаксичні труднощі перекладу текстів міжнародних договорів виникають через розбіжності в картинах світу англомовних і україномовної лінгвокультур. Насамперед фрагменти професійних знань, наприклад, міжнародного права, у мовних картинах світу вербалізуються спеціальними одиницями – термінами, які виявляють національно-культурну специфіку, що також ускладнює адекватний вибір еквівалентних терміноодиниць при перекладі. Крім цього, кожній лінгвокультурі властивий національний комунікативний стиль, і перекладач повинен враховувати національно-культурну специфіку побудови

дискурсу/спілкування. Насамкінець специфіка будови мови-оригіналу та мови-перекладу, норми їхнього вживання також є джерелом ускладнень у віднаходженні еквівалентних форм передачі змісту текстів міжнародних договорів. Що стосується граматичного рівня, то в англійській і українській мовах існують свої морфологічні та синтаксичні норми, дійсні тільки для цих мов. У процесі передачі думки іншою мовою необхідно знайти такі засоби і, в першу чергу, такі граматичні форми, які б так само відповідали змісту, так само зливалися б з ним, як зливається зі своїм змістом форма оригіналу, особливо коли мова йде про документацію міжнародних відносин [9].

Щодо перекладу термінології міжнародних договорів, то слід зазначити, що вони, як правило, вживаються тільки в одному, специфічному для певної інформаційної галузі значенні, і саме в тому, яке не викликає подвійного тлумачення. При перекладі юридичної термінології текстів міжнародних договорів, одним з основних є принцип «збереження і єдності форми та змісту» і принцип «контекстності». Метою першого принципу є точна передача форми понять та їх основного значення (змісту). Другий принцип передбачає збереження змісту, але переклад терміну безпосередньо залежить від контексту. Використовуючи обидва шляхи при відтворенні термінології, зберігається основний смисл слів, але їх переклад при цьому варіюється залежно від контексту. Іноді в самому договорі укладачі вдаються до тлумачення значення термінів, якого вони набуватимуть у певному контексті. Так, термін «*charter*» набуває значення «*статут*» у міжнародній угоді, що засновує організацію ООН, а в іншому правовому акті, '*Charter of Economic Rights and Duties of States*', термін «*charter*» отримує значення «*хартія*». Засадничим в юридичній сфері є термін «*law*», який перекладається як «законодавство», «закон», «право» тощо [8].

Іноді переклад залежить від традиційних засобів вираження, які притаманні для мови перекладу на протигагу мові оригіналу. Слово «уповноважується» надає перекладу певної категоричності, що не можемо

сказати про речення оригіналу, у якому наявне модальне дієслово «may». Тож додавання у цьому випадку зумовлене стійкими правилами та традицією вживання сталих слів, характерних для офіційно-ділового стилю української мови [8]. Наприклад: ‘*The General Assembly may discuss any questions or any matters within the scope of the present Charter*’ [10] – «Генеральна Асамблея уповноважується обговорювати будь-які питання чи справи в межах цього Статуту» [6].

Як зазначає В. Г. Згурська, досліджуючи структурно-семантичні характеристики юридичної термінології англійської мови в межах україномовного перекладу, характеристики юридичної термінології англійської мови в стійкі термінологічні словосполучення значно легше піддаються перекладу, ніж складні слова-терміни, тому що в них усі компоненти граматично оформлені, що полегшує розкриття смислових зв’язків між ними. Тому зазвичай змістове значення термінологічних словосполучень не допускає жодних неточностей у тлумаченні терміна. Не менш важливу роль у процесі перекладу термінів міжнародного договору відіграє й їхня семантична природа [2, с. 536].

Для нового та сучасного періоду англійської мови найтипівішими виступають запозичення в галузі міжнародного права та дипломатії, у результаті чого деякі терміни набули в мові реципієнта правового та неправового значення (Табл. 1) [2, с. 536]:

Таблиця 1

Слово	Правове значення	Інші значення
action	звинувачення, позов; судовий процес	діяльність, дія
claim	позов, офіційне звернення до суду про відшкодування збитків	заява, вимога, претензія
sentence	вирок, судове рішення	речення, сентенція
appeal	апеляція, право на апеляцію	звернення

Таким чином, варто погодитися, що спостерігається розширення/генералізація значення правових французьких запозичень, яке виходить за межі юридичної термінології. Як результат, при перекладі юридичної термінології українською слід, перш за все, визначити семантику

цих термінів, тобто встановити їхнє значення. При цьому треба брати до уваги той факт, що не завжди є повний відповідник терміна у мові перекладу: словник, як правило, дає декілька семантичних варіантів, серед яких тільки один передає точне значення терміна мови оригіналу. Наприклад, аналізуючи семантичну структуру іменника *sentence* можна встановити, що він багатозначний і об'єднує велике коло предметів та понять, залежно від сфери вживання. Але кожному значенню, у свою чергу, відповідає декілька українських слів, які в англо-українському словнику даються просто через кому. Так, перше значення – *вирок, рішення (судове)*; друге – *речення, фраза (грам.)*; третє значення – *сентенція, вислів*. Це свідчить про те, що при перекладі треба обов'язково звертати увагу на семантику слова та вибирати необхідний контекстуальний відповідник, за допомогою якого можна визначити значення терміна. Зокрема вибір контекстуального відповідника використовується зокрема при перекладі поліеквівалентних термінів: *law* – *закон, право, професія юриста, суд, правило, фора*; *justice* – *справедливість, коректність, юстиція, суддя*, і, як результат, у порівнянні з перекладом інтернаціональних та високочастотних слів переклад юридичних термінів становить серйозну проблему при перекладі [2, с. 537].

Також у процесі перекладу юридичної лексики часто застосовується калькування – прийом перекладу термінів, коли відповідником простого чи (частіше) складного терміна мови оригіналу в мові перекладу вибирається, як правило, перший за порядком відповідник у словнику [2, с. 537]. Наприклад: *deprivation of life* – *позбавлення життя*, *legal status* – *правовий статус*, *execution of judgment* – *виконання вироку*, *competent court* – *компетентний суд*, *legal expertise* – *правова експертиза*, *propaganda for war* – *пропаганда війни*. У цих прикладах українські відповідники англійських юридичних термінів утворені за допомогою вибору першого словникового відповідника кожного з компонентів. Перевагою прийому калькування є стислість та простота отриманого за допомогою еквівалента та його однозначна співвіднесеність з вихідним словом, яка доходить до повної

оборотності відповідності. Необхідно зауважити, що калькування можна застосовувати тільки тоді, коли утворений таким чином перекладний відповідник не порушує норми вживання і сполучуваності слів в українській мові [2, с. 538].

Під час англо-українського перекладу правових термінів міжнародних договорів може використовуватися транскодування – спосіб перекладу, коли звукова або графічна форма слова передається засобом алфавіту [2, с. 539]. Власне транскодування поєднує в собі: транскрибування (передача звукової форми слова мови оригіналу): *hooligan* – хуліган, *memorandum* – меморандум; транслітерація (передача слова мови оригіналу по літерах): *status* – статус, *conflict* – конфлікт; змішане транскодування (використання транскрибування з елементами транслітерації і навпаки): *codex* – кодекс; адаптивне / практичне транскодування (слово мови оригіналу адаптується до структурних особливостей мови перекладу): *resolution* – резолюція, *expertise* – експертиза, *criminal* – кримінальний, *confiscation* – конфіскація, *implementation* – імплементація, *discrimination* – дискримінація. Способи перекладу, об'єднані під транскодуванням, вважаються квазінеперекладними через те, що при їх використанні процес перекладу нібито обминається шляхом запозичення графічної (при транслітерації) або звукової (при транскрипції) форми слова, включаючи його значення, із мови оригіналу до мови перекладу. Хоча ці способи перекладу є одними з найдавніших, у наш час їх використання пов'язане з низкою обмежень (мовна політика, стилістичні норми тощо). Ці способи перекладу застосовуються при перекладі юридичних термінів, коли у мові перекладу відсутнє відповідне поняття і відповідний перекладний еквівалент. У такому випадку складно підібрати такий переклад, який би адекватно передав зміст поняття. Оскільки транскодоване слово має одне значення, то варто погодитися з В. Г. Згурською, що такий спосіб перекладу застосовується у випадках, коли в мові перекладу необхідно створити чітко однозначний термін [2, с. 540–541].

Як зазначає І. А. Сидоренко, у міжнародних документах спостерігається тенденція, згідно з якою аббревіатури міжнародних організацій не перекладаються, а транслітеруються. Транслітерація також використовується при перекладі простих слів-інтернаціоналізмів та деяких латинських вкраплень. Так, транскрибуються, як правило, неасимільовані французькі та латинські слова, наприклад, *allonge* – *алонж*, *attache* – *аташе* [5].

Трансформація заміни слова однієї частини мови на слово іншої частини мови застосовується у тих випадках, коли збереження частиномовної характеристики слова, що перекладається, призводить до порушення граматичних норм мови перекладу та слововживання (*ambassadorial level* – *рівень посла*) [5].

Також варто зауважити, що українській мові притаманна більша конкретність, аніж англійській, і тому завдання полягає в тому, щоб знайти найбільш прийнятний варіант для норм української мови. Таку тенденцію можемо спостерігати у випадку перекладу міжнародної документації шляхом застосування описового перекладу, тобто прийому перекладу лексичних одиниць мови оригіналу, коли слово, словосполучення, термін чи фразеологізм замінюється в мові перекладу словосполученням (або більшим за кількістю компонентів словосполученням), яке адекватно передає зміст цього слова або словосполучення (терміна), наприклад: *metropolitan territory* – *територія країни, що має колонії*; *alleged offender* – *особа, яка підозрюється у вчиненні злочину*; *public social welfare institutions* – *державні установи, що займаються питаннями соціального забезпечення*; *acceptance* – *факт прийняття* тощо [2, с. 541].

Подібної думки дотримується й І. А. Сидоренко, яка зазначає, що в міжнародній нормативно-правовій документації експлікація використовується для більш точного розуміння того чи іншого слова, наприклад: *aggrieved party* – *сторона, чий права та інтереси порушено*; *agreement by speciality* – *угода у формі документа з печаткою* [5].

Розширення як вид перекладацької трансформації застосовується тоді, коли рівень складності речення у вихідній мові нижче, ніж вимагається для певного контексту в мові перекладу (*'A party may relief...'* – «Будь-яка зі сторін має право на звільнення від відповідальності»). Звуження застосовується у тому випадку, коли рівень складності вихідного речення є вищим, ніж дозволяють можливості мови перекладу для даного контексту (*'...Parties arrived at anamicable settlement'* – «...Сторони домовилися»). Функціональна заміна є характерною при перекладі присудка (*'A person empowered to act as temporary head of the consulate...'* – «Особа, уповноважена для тимчасового керівництва консульством») [5].

Перестановка як вид перекладацької трансформації – це зміна розташування мовних елементів у тексті перекладу порівняно з текстом оригіналу. Елементами, що можуть піддаватися перестановці, є зазвичай слова, словосполучення, частини складного речення (клаузи) і самостійні речення в тексті. Наприклад: *'The Members of the United Nations agree to accept and carry out the decisions of the Security Council in accordance with the present Charter'* [10] – «Члени Організації погоджуються, відповідно до цього Статуту, підкорятися рішенням Ради Безпеки й виконувати їх» [6]. Згадані вище речення свідчать, що розбіжності в характері синтаксичного словопорядку англійської та української мови призводять до зміни компонентів тема-рематичної структури. Канцеляризм «*in accordance with the present Charter*» отримує іншу позицію в реченні при перекладі. Запропонований варіант, у якому застосовано перекладацьку трансформацію перестановки, зумовлений стилістичними та граматичними причинами [1]. Перестановка компонентів є одним із провідних при перекладі міжнародної документації, використовується у випадках незбігу традицій актуального членування речення у вихідній мові та мові перекладу. Наприклад: *'This Constitution shall remain open for signature in the Archives of the Government of the United Kingdom'* – «Цей Статут здається на зберігання до архіву уряду Сполученого Королівства, де він залишається відкритим для підписання» [5].

Не можна не погодитися з І. А. Сидоренко, яка, розкриваючи особливості перекладу міжнародної нормативно-правової документації, визначає, що синтаксична та семантична структура речень документів є складною, тут домінують складні синтаксичні єдності та дієслівні форми. Усе це змушує перекладача шукати таку трансформацію, яка б правильно передавала не тільки граматичний зміст документу, а й його прагматичне навантаження [5].

Отже, варто зауважити, що складність проблеми відповідності при перекладі текстів міжнародних договорів вимагає, крім знання двох мов і знайомства з предметом (правничої компетентності), підготовленості в галузі теорії перекладу й володіння практичними перекладацькими навичками. Вибір прийняттого варіанту перекладу визначається наявністю або відсутністю еквівалента в мові перекладу, за наявності якого процедура зводиться до використання обраного варіанту, а за відсутності такого – до ретельного підбору одного з варіантних відповідників із урахуванням цілого ряду лінгвістичних і екстралінгвістичних чинників. До таких факторів теорія перекладу відносить зокрема: а) референціальне і денотативне значення потенційних відповідників; б) їх стилістичну приналежність; в) контекстуальне оточення; г) мовні норми; д) сполучуваність слів і деякі інші. Що стосується методу описового перекладу, калькування і транслітерації, то до них слід вдаватися, лише переконавшись, що в українській мові дійсно відсутні еквівалентні або варіантні відповідники для певної англійської лексичної одиниці і не можна використовувати інші способи перекладу. Не можна не погодитися з позицією про те, що головне при виборі найбільш прийнятних відповідників слід підходити до проблеми творчо і професійно, з урахуванням перекладацьких традицій і виходячи із загальноприйнятих норм, що дають підставу для вибору саме цього варіанту перекладу [1].

Розглянемо структурні особливості відтворення англійських текстів міжнародних договорів українською мовою на прикладі Міжнародної конвенції про боротьбу з фінансуванням тероризму 1999 року.

Так, англійський текст та його український переклад мають ідентичну зовнішню макроструктуру, яка складається з назви конвенції, преамбули (Preamble), двадцяти восьми пронумерованих статей (Article) та Додатку (Annex). Нумерація арабськими цифрами пунктів, що входять до назви статей, збережена. Крім того, підпункти в перекладі позначені англійськими літерами a) b) c) та ін., а не перекладені українською мовою. Наприклад, звернімо увагу на переклад ч. 3 статті 9 Міжнародної конвенції про боротьбу з фінансуванням тероризму 1999 року:

‘3. Any person regarding whom the measures referred to in paragraph 2 are being taken shall be entitled to:

(a) Communicate without delay with the nearest appropriate representative of the State of which that person is a national or which is otherwise entitled to protect that person’s rights or, if that person is a stateless person, the State in the territory of which that person habitually resides;

(b) Be visited by a representative of that State;

(c) Be informed of that person’s rights under subparagraphs (a) and (b)’ [11].

«3. Будь-яка особа, відносно якої вживаються заходи, зазначені в пункті 2, має право:

a) невідкладно зв'язатися з найближчим відповідним представником держави, громадянином якої вона є або яка іншим чином правомочна захищати права цієї особи, або, якщо вона є особою без громадянства, - з представником держави, на території якої ця особа звичайно мешкає;

b) на відвідання її представником цієї держави;

c) бути поінформованою про свої права згідно з підпунктами (a) та (b)» [4].

Таким чином, щодо структурних особливостей перекладу можна зазначити, що всі внутрішні елементи макроструктури під час перекладу залишаються незмінними. Щодо зовнішніх елементів структури англійського та українського текстів Конвенції, що розглядалася, варто сказати, що вони

однаково відтворюються в тексті перекладу, включаючи збереження заголовків, пунктів, підпунктів тощо.

Отже, в даному випадку не можна не погодитися з В. Г. Куліковою стосовно того, що збереження форми тексту міжнародних договорів, є умовою їх еквівалентного та адекватного перекладу. А ідентична структура тексту, в свою чергу, сприяє однаковому сприйняттю тексту оригіналу та перекладу [3].

Висновки проведеного дослідження та перспективи подальшого розвитку в цьому напрямі. Оскільки тексти міжнародних договорів мають характерний високий ступінь стандартизації та регламентації, це вимагає застосування особливих засобів відтворення змісту тексту оригіналу в тексті перекладу з метою забезпечення його еквівалентності. Особливістю англо-українського перекладу текстів міжнародних договорів є й те, що він вимагає не тільки знання двох мов та володіння практичними перекладацькими навичками, а й певні юридичні компетентності. Під час перекладу термінології міжнародних договорів, терміни вживаються тільки в одному специфічному значенні, при цьому одним з основних є принцип «збереження і єдності форми та змісту» і принцип «контекстності». Важливо акцентувати увагу на тому, що при перекладі термінології міжнародних договорів необхідно, перш за все звертати увагу на семантику термінів та намагатися обрати контекстуальний відповідник, за допомогою якого можна визначити його значення. Крім цього, кожній лінгвокультурі властивий національний комунікативний стиль, і перекладач повинен враховувати національно-культурну специфіку побудови дискурсу/спілкування.

У ході проведення дослідження було виявлено, що під час англо-українського перекладу текстів міжнародних договорів можуть застосовуватися наступні перекладацькі трансформації, як: заміна слова однієї частини мови на слово іншої частини; описовий переклад; розширення; звуження; функціональна заміна; перестановка; різні види транскодування тощо. Так, при перекладі термінів правових французьких запозичень може застосований прийом розширення; кліше можуть передаватися синонімічними варіантами;

при перекладі інтернаціоналізми здебільшого зберігаються в обох мовах; калькування застосовується, коли утворений перекладний відповідник не порушує норми вживання слів в українській мові. Важливо пам'ятати, що при виборі перекладацьких трансформацій доцільно звертати увагу не тільки на забезпечення граматичної, лексичної, семантичної еквівалентності, а й прагматичне навантаження тексту.

Збереження форми тексту міжнародних договорів, є умовою їх еквівалентного та адекватного перекладу, а отже всі внутрішні елементи макроструктури під час перекладу залишаються незмінними.

Перспективним уявляється детальніше дослідження структурних, семантичних та прагматичних особливостей англо-українського перекладу текстів міжнародних договорів, а також їх вивчення з позиції лінгвістики тексту, когнітивістики, соціолінгвістики, психолінгвістики, що сприятиме повномасштабному аналізу відповідних фахових текстів з огляду на проблеми, що виникають під час роботи з ними перекладача.

Список літератури:

1. Вагапов А. С. Выбор адекватного лексико-фразеологического соответствия при переводе. *Журнал «Самиздат»*. 09.07.2007. URL.: http://zhurnal.lib.ru/w/wagapow_a_s/my-art.shtml (дата обращения: 15.12.2018).

2. Згурська В. Г. Структурно-семантичні характеристики юридичної термінології англійської мови у рамках україномовного перекладу. *Актуальні проблеми слов'янської філології. Серія: Лінгвістика і літературознавство: Міжвуз. зб. наук. ст.* 2010. Вип. XXIII, ч. 2. С. 535–542.

3. Куликова В. Г. Лексико-структурні та прагматичні особливості перекладу французьких текстів конвенцій. *Науковий вісник Херсонського*

державного університету. 2016. Випуск 3. С. 34–38. URL.: <http://tsj.kherson.ua/archive/2016/3/8.pdf> (дата звернення: 15.12.2018).

4. Міжнародна конвенція про боротьбу з фінансуванням тероризму: Конвенція від 09.12.1999 року. URL.: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_518 (дата звернення: 15.12.2018).

5. Сидоренко І. Особливості перекладу міжнародної нормативно-правової документації URL.: http://www.kamts1.kpi.ua/sites/default/files/files/07_%20Sydorenko_osoblyvosti_per ekladu.pdf (дата звернення: 29.11.2018).

6. Статут Організації Об'єднаних Націй і Статут Міжнародного Суду: Статут від 26.06.1945 року. URL.: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_010 (дата звернення: 15.12.2018).

7. Шевцова О. В. Співвідношення перекладознавчих феноменів «адекватність» та «еквівалентність». *Мовні і концептуальні країни світу* : наукове видання : [збірники] / Київ. Нац. Ун-т ім. Т. Шевченка, Б-ка ін-ту філології. Київ: ВПЦ «Київський університет», 2012. Вип. 42. Ч. 2. С. 442–450. URL: http://www.library.univ.kiev.ua/ukr/host/viking/db/ftp/univ/mikks/mikks_2012_42_02.pdf.

8. Шугаєв А. В. Особливості перекладу документів міжнародного права. *Littera Scripta Manet*. No 2015. 1. pp. 1–110. URL.: <http://eprints.zu.edu.ua/18821/1/statia17.pdf>(дата звернення 15.12.2018).

9. Ярова Л. О. Граматичні особливості англомовних міжнародних документів в аспекті перекладу. *Наукові записки КДПУ. Серія: Філологічні науки*. 2016. Вип. 144. С. 233–237. URL.: <http://dspace.kspu.kr.ua/jspui/bitstream/123456789/1861/1/%D0%93%D1%80%D0%B0%D0%BC%D0%B0%D1%82%D0%B8%D1%87%D0%BD%D1%96%20%D0%BE%D1%81%D0%BE%D0%B1%D0%BB%D0%B8%D0%B2%D0%BE%D1%81%D1%82%D1%96%20%D0%B0%D0%BD%D0%B3%D0%BB%D0%BE%D0%BC%D0%BE%D0%B2%D0%BD%D0%B8%D1%85%20%D0%BC%D1%96%D0>

%B6%D0%BD%D0%B0%D1%80%D0%BE%D0%B4%D0%BD%D0%B8%D1%85%20%D0%B4%D0%BE%D0%BA%D1%83%D0%BC%D0%B5%D0%BD%D1%82%D1%96%D0%B2%20%D0%B2%20%D0%B0%D1%81%D0%BF%D0%B5%D0%BA%D1%82%D1%96%20%D0%BF%D0%B5%D1%80%D0%B5%D0%BA%D0%BB%D0%B0%D0%B4%D1%83.pdf (дата звернення: 29.11.2018).

10. Charter of the United Nations and Statute of the International Court of Justice. *United Nations*. URL.: <http://www.un.org/en/charter-united-nations/> (Last accessed: 15.12.2018).

11. International Convention for the Suppression of the Financing of Terrorism. Adopted by the General Assembly of the United Nations in resolution 54/109 of 9 December 1999. URL.: <http://www.un.org/law/cod/finterr.htm> (Last accessed: 15/12/2018).